

КАПІТАЛ БАНКУ У СФЕРІ ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ «БАЗЕЛЬ-III»: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Бага Оксана Миколаївна

**Науковий керівник доц. кафедри обліку і аудиту, к.е.н. Малахов В.А.
Харківський навчально-науковий інститут державного вищого
навчального закладу «Університет банківської справи»**

Світові фінансові кризи періодично наносять значний удар загальному розвитку банківської системи, тому виникає необхідність урегулювання на законодавчому рівні проблем щодо побудови ефективних механізмів, які б забезпечили стабільність банківських систем та допомогли уникнути подібних криз. У сучасному стані зростає актуальність підвищення рівня капіталізації банків, адже це створює передумови для розширення обсягів кредитування економіки, а також дозволяє налагодити прямі зв'язки із великими іноземними банками, які мають інтерес до фінансування лише надійних банків.

У 2010 році Базельський комітет з питань банківського нагляду затвердив рекомендації щодо рівня достатності капіталу банку. Запровадження цих стандартів є пріоритетним напрямом розвитку банківської системи багатьох країн світу, а орієнтування на них дозволить Україні підвищити рівень капіталізації банківської системи [1]. Це сприятиме подальшому розвитку вітчизняної банківської системи, а також значно прискорить її інтеграцію у європейське співтовариство.

Нормативи «Базель III» були створені на основі досвіду фінансової кризи 2008 року, яка виявила недостатню фінансову стійкість банківської системи навіть у розвинених країнах. У загальному вигляді «Базель III» являє собою сукупність заходів щодо регулювання, банківського нагляду та управління ризиками у фінансово-кредитному секторі. Нові стандарти підсилюють усі три складові «Базеля II», особливо це стосується першого компоненту - Розширені мінімальні вимоги до капіталу і ліквідності.

Основними елементами стандартів «Базель III»[2] є: підвищення вимог до мінімального капіталу 1-го рівня та базового капіталу 1-го рівня, їх поетапне збільшення; незмінний рівень коефіцієнта сукупного капіталу (8 %); поступове виключення деяких активів із базового капіталу 1-го рівня, упорядкування інструментів капіталу 2-го рівня, ліквідація капіталу 3 рівня; новий буфер консервації; контрциклічний буфер капіталу; введення коефіцієнта левериджу, що доповнює показники капіталу з урахування ризиків; установлення нових вимог до системно важливих банків.

Дані вимоги почали упроваджуватися починаючи з 2013 року та повинні бути виконані до 2019 року.

«Базель III» уособлює в собі удосконалення як на мікро-, так і макропруденційному рівнях. Дані стандарти мають низку переваг щодо розміру і якості капіталу банків, а системно орієнтовані компоненти дозволять забезпечити фінансову стійкість банківських систем. Розглянемо детальніше виявлені переваги від впровадження вимог «Базеля III»:

- підвищення структури, якості та прозорості власного капіталу банків, в результаті застосування більш жорстких вимог до фінансових інструментів;
- більш гнучке управління системними ризиками;
- впровадження контрциклічних резервів капіталу, спрямованих на покриття майбутніх втрат;
- виділення достатньої кількості часу на перехід до нових нормативів регулювання;
- збільшення інвестиційної привабливості банку з боку клієнта.

Окрім позитивних сторін введення вимог «Базеля III» існують деякі загрози такі як: скорочення фінансового сектору в декілька разів, оскільки не всі банки зможуть дотримуватися нових вимог щодо капіталу; зниження прибутковості банківської індустрії у зв'язку зі зміною мінімальних вимог до достатності капіталу; дисбаланс у валютній структурі активів та пасивів, а також невідповідність між строками залучення та розміщення ресурсів, що може спричинити так звані розриви ліквідності [3]; можливість збільшення «тінізації» на ринку фінансових послуг, що може посилити ймовірність розгортання чергової кризи.

Таким чином, перехід до нових нормативів достатності банківського капіталу потребує від Головного регулятора країни зважених та рішучих дій. І хоча передбачається, що впровадження «Базеля III», можливо, призведе до зменшення кількості банківських установ, однак підвищення рівня капіталізації банків дозволить посилити їх стійкість до несприятливих змін на ринку, а також посилить захист інтересів кредиторів і вкладників. Як відомо, Національний банк України, в межах виконання вимог «Базеля III», вже збільшив нормативне значення мінімального розміру регулятивного капіталу банку (Н1) і продовжує роботу над поетапним запровадженням нових стандартів, адже на сьогодні це єдині норми, дотримання яких, теоретично, допоможе зберегти не лише фінансову систему від неминучої кризи, а й країну в цілому.

Список використаних джерел

1. Міщенко, В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору [Текст] / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник Національного банку України. – 2011. - № 1. – С. 4–9.
2. Папаїка О. О., Капітал банків у контексті вимог міжнародних стандартів Базель-III: перспективи для України / О. О. Папаїка, Е. В. Косова // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2014. – №7. – С. 241–246.

3. Мамедов С. Базель III як банківська карта євроінтеграції [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.eurointegration.com.ua/experts/2014/07/8/7024038/>